

Školní inspekce po roce 1989

Po pádu komunismu prošlo československé, resp. později české školství velkou proměnou. Opět byla umožněna existence církevních a soukromých škol, výuka byla zbavena totalitních ideologických vlivů, zanikl Socialistický svaz mládeže, jehož součástí byla i Pionýrská organizace. Proměnou postupně prochází i způsob výuky, kdy je opouštěn frontální způsob vyučování a nahrazován metodami učení, při nichž žáci vyvíjejí vlastní aktivitu.

Jelikož proměna základní školy z devítileté na osmiletou s sebou přinesla řadu negativních jevů (především zvýšený počet propadajících žáků, kteří nestačili tempu výuky), došlo opět k proměně školské soustavy. Zákon č. 171/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, zkrátil povinnou školní docházku z deseti na devět let a obnovil deváté ročníky na dosud osmiletých základních školách. Návštěva devátého ročníku však byla povinná až od školního roku 1995/1996. Povinnou školní docházku tak dnes žáci opět mohou absolvovat pouze na základní škole. Obnovena byla také tzv. víceletá gymnázia, na která odchází žáci od 6. ročníku základní školy. V současné době existují gymnázia osmiletá, šestiletá a čtyřletá. Nově byla zřízena také lycea, což jsou čtyřleté střední odborné školy ukončené maturitou, jejich absolventi však nezískávají kvalifikaci pro výkon povolání. V závislosti na proměnách celé společnosti, především rozmachu informačních technologií, vznikly i zcela nové obory, které je možné studovat na středních a vysokých školách.

Dne 13. prosince 1990 byl schválen zákon č. 564 České národní rady o státní správě a samosprávě ve školství, kde se ve čtvrté části ustanovuje Česká školní inspekce jako orgán státní správy. Ve své současné podobě pak byla Česká školní inspekce zřízena ke dni 1. ledna 2005 zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Česká

Obr. 58: Fotografie sídla ústředí ČŠI v Praze

školská inspekce tedy není organizací zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, ale institucí zřízenou přímo zákonem a úřadem státní správy s celostátní působností. V souladu se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů je Česká školní inspekce také služebním úřadem České republiky.¹³⁴